

STATUTEN
STICHTING PENSIOENFONDS ABP
d.d. 14 februari 2007

Naam en zetel.

Artikel 1.

- 1.1. De stichting draagt de naam: Stichting Pensioenfonds ABP.
- 1.2. De stichting is gevestigd te Heerlen.

Begripsbepalingen.

Artikel 2.

- 2.1. In deze statuten wordt verstaan onder:
 - a. Abp-wet: de Algemene burgerlijke pensioenwet (wet van zes januari negentienhonderdzesenzestig, Stb. 6, zoals nadien gewijzigd en ingetrokken bij de Wet privatisering ABP);
 - b. centrale: een van de navolgende centrales van overheidspersoneel:
 1. de Algemene Centrale van Overheidspersoneel;
 2. het Ambtenarencentrum;
 3. de Centrale van Middelbare en Hogere Functionarissen bij Overheid, Onderwijs, Bedrijven en Instellingen;
 4. de Christelijke Centrale van Overheids- en Onderwijspersoneel;
 - c. fonds: de stichting, bedoeld in artikel 1;
 - d. lichamen: rechtspersonen, vennootschappen zonder rechtspersoonlijkheid, samenwerkingsvormen zonder rechtspersoonlijkheid die met verenigingen maatschappelijk gelijk kunnen worden gesteld, maatschappen en ondernemingen van publiekrechtelijke rechtspersonen;
 - e. overheidswerknemers: de overheidswerknemers, bedoeld in artikel 2 van de Wet privatisering ABP;
 - f. pensioenen: ouderdoms-, invaliditeits-, nabestaandenpensioenen en flexibele pensioenen;
 - g. VSO: de Stichting Verbond Sectorwerkgevers Overheid;
 - h. werkgeverslid: een lid van het bestuur benoemd door VSO;
 - i. werknemerslid: een lid van het bestuur benoemd door een centrale;
 - j. Wet FVP/ABP: de Wet financiële voorzieningen privatisering ABP.
- 2.2. Onder verzekeren wordt mede begrepen: herverzekeren.

Doel, middelen en werkwijze.

Artikel 3.

- 3.1. Het fonds heeft ten doel om, als bedrijfstakpensioenfonds ten behoeve van overheid, onderwijs en daarmee gelieerde lichamen, alsmede de in artikel 3a van deze statuten aangewezen bedrijfstak of bedrijfstakken, pensioenen te verzekeren van werknemers en van nagelaten betrekkingen van werknemers en gewezen werknemers.
- 3.2. In aanvulling op het eerste lid kan het fonds:
 - a. al die handelingen verrichten die in overeenstemming zijn met artikel 13, derde tot en met zesde lid, van de Wet toezicht verzekeringsbedrijf 1993 en die er toe strekken deelnemers en gewezen deelnemers inzake de risico's waartegen zij verzekerd zijn ingevolge het op hen van toepassing zijnde pensioenreglement, aanvullend te verzekeren. Indien

- en voorzover van toepassing wordt rekening gehouden met de Regeling taakafbakening pensioenfondsen;
- b. na het VSO en de centrales te hebben gehoord, ten behoeve van de aangesloten lichamen of de deelnemers, gewezen deelnemers en hun nagelaten betrekkingen andere handelingen verrichten, voor zover deze verenigbaar zijn met het eerste lid.
- 3.3. Het fonds kan aan derden diensten verlenen die gelijksoortig zijn aan de diensten die het fonds ten behoeve van aangesloten lichamen verricht, mits de aard van de dienstverlening en de wijze waarop deze wordt uitgeoefend het bereiken van het doel van de stichting niet in gevaar brengt.
- 3.4. Het fonds werkt volgens een actuariële en bedrijfstechnische nota betreffende het te voeren beleid, waarin de financiële opzet en de grondslagen waarop het rust, worden verantwoord. Het bestuur van het fonds legt de in de vorige zin bedoelde nota over aan De Nederlandsche Bank N.V., evenals een wijziging daarvan.
- 3.5. De middelen van het fonds worden gevormd door:
- a. het vermogen dat het fonds krachtens artikel 24 van de Wet privatisering ABP verkrijgt van het Algemeen burgerlijk pensioenfonds, bedoeld in artikel L 1 van de Abp-wet;
 - b. bijdragen van aangesloten lichamen;
 - c. inkomsten uit beleggingen;
 - d. bijdragen van deelnemers;
 - e. verkrijgingen bij erfenis, legaat of schenking, met dien verstande, dat erfenissen door het bestuur niet worden aanvaard dan onder voorrecht van boedelbeschrijving;
 - f. andere inkomsten.
- 3.6. De uitgaven van het fonds worden gevormd door:
- a. uitkeringen overeenkomstig het pensioenreglement;
 - b. uitvoeringskosten;
 - c. andere uitgaven die het bestuur noodzakelijk of wenselijk acht in verband met het doel van het fonds.

Aangewezen bedrijfstakken.

Artikel 3a.

Aangewezen bedrijfstak in de zin van artikel 3, eerste lid, is:

- de bedrijfstak luchthavens, bestaande uit lichamen die in Nederland een luchtvaartterrein of een gedeelte daarvan in eigendom hebben of beheren.

Aangesloten lichamen.

Artikel 4.

- 4.1. Aangesloten lichamen van het fonds zijn:
- a. de lichamen die overheidswerknemers, bedoeld in artikel 2 van de Wet privatisering ABP, in dienst hebben;
 - b. de lichamen die ingevolge een verplichtstelling als bedoeld in artikel 2 van de Wet verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds tweeduizend verplicht zijn deel te nemen in het fonds;
 - c. de lichamen die op hun verzoek door het bestuur van het fonds tot het fonds zijn toegelaten.
- 4.2. De lichamen, bedoeld in het eerste lid, onderdeel c, kunnen door het bestuur tot het fonds worden toegelaten op grond van:
- a. het gegeven dat zij deel uitmaken van een aangewezen bedrijfstak als bedoeld in artikel 3a;
 - b. hun doelstelling en financiële verhouding tot een of meer lichamen als bedoeld in het eerste lid, onderdeel a;

- c. het gegeven dat zij aanvankelijk behoorden tot de lichamen, bedoeld in het eerste lid, onderdeel a;
 - d. het gegeven dat zij werknemers in dienst hebben die aanvankelijk behoorden tot de deelnemers, bedoeld in artikel 5, aanhef en de onderdelen a en b.
- 4.3. Een lichaam houdt op aangesloten lichaam te zijn indien:
- a. de aanwijzing van dat lichaam als lichaam waarvan de werknemers deelnemen in de Stichting Pensioenfonds ABP, is ingetrokken overeenkomstig artikel 3, vijfde lid, of artikel 22 van de Wet privatisering ABP;
 - b. de verplichte deelneming is ingetrokken overeenkomstig artikel 11 van de Wet verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds tweeduizend;
 - c. de toelating, bedoeld in het eerste lid, onderdeel c, is beëindigd.
- 4.4. Het bestuur kan voorwaarden stellen met betrekking tot de toelating, bedoeld in het eerste lid, onderdeel c, en de beëindiging daarvan.
- 4.5. Het bestuur kan regels stellen met betrekking tot de toelating, bedoeld in het eerste lid, onderdeel c, en de beëindiging daarvan.
- 4.6. Een aangesloten lichaam is bij de beëindiging van zijn aansluiting anders dan overeenkomstig artikel 23 van de Wet privatisering ABP, een vergoeding aan het fonds verschuldigd wegens draagvlakverlies, verzekeringstechnisch nadeel en overige door het vertrek van het lichaam voor het fonds veroorzaakte lasten. Het bestuur stelt regels voor de berekening van deze vergoeding.
Het bepaalde in dit artikellid is van overeenkomstige toepassing indien de deelneming in het fonds van een gedeelte van de werknemers in dienst van een aangesloten lichaam groepsgewijs wordt beëindigd.

Deelnemers.

Artikel 5.

Deelnemers in het fonds zijn degenen die:

- a. ingevolge artikel 21 van de Wet privatisering ABP verplicht zijn deel te nemen in het fonds;
- b. ingevolge een verplichtstelling als bedoeld artikel 2 van de Wet verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds tweeduizend verplicht zijn deel te nemen in het fonds;
- c. overigens in dienst zijn of zijn aangesteld door een aangesloten lichaam, met uitzondering van de personen of groepen van personen die door het bestuur van deelneming zijn uitgezonderd vanwege hun bijzondere arbeidsvoorwaarden of de bijzondere aard van hun werkzaamheden;
- d. deelnemer zijn geweest ingevolge de onderdelen a, b en c, en die hun deelnemerschap overeenkomstig het pensioenreglement vrijwillig voortzetten.

Bestuur.

Artikel 6.

- 6.1. Het bestuur van het fonds bestaat uit twaalf leden. Indien het bestuur een onafhankelijke voorzitter buiten zijn midden benoemt, bestaat het uit dertien leden.
- 6.2. Zes bestuursleden worden benoemd door VSO. De zes overige bestuursleden worden benoemd door de centrales op de volgende wijze:
 - a. de Algemene Centrale van Overheidspersoneel heeft het recht twee bestuursleden te benoemen;
 - b. de Christelijke Centrale van Overheids- en Onderwijspersoneel heeft het recht twee bestuursleden te benoemen;
 - c. het Ambtenarencentrum heeft het recht één bestuurslid te benoemen;
 - d. de Centrale van Middelbare en Hogere Functionarissen bij Overheid,

Onderwijs, Bedrijven en Instellingen heeft het recht één bestuurslid te benoemen.

- 6.3. De leden van het bestuur worden benoemd onder de opschortende voorwaarde dat De Nederlandsche Bank N.V. niet binnen de daartoe in artikel 5, zesde lid, van de Pensioen- en spaarfondsenwet gestelde termijn aan het bestuur bekend heeft gemaakt dat zij met de voorgenomen benoeming niet instemt. Zij worden benoemd voor een periode van vier jaar te rekenen vanaf het moment waarop de in de voorgaande volzin bedoelde termijn is verstreken. Zij kunnen terstond worden herbenoemd.
- 6.4. De deskundigheid van de leden van het bestuur dient naar het oordeel van De Nederlandsche Bank N.V. voldoende te zijn met het oog op de belangen van de bij het fonds betrokken deelnemers, gewezen deelnemers en overige belanghebbenden.
- 6.5. De voornemens, de handelingen of de antecedenten van de leden van het bestuur mogen De Nederlandsche Bank N.V. geen aanleiding geven tot het oordeel dat, met het oog op de belangen, bedoeld in het vierde lid, de betrouwbaarheid van deze personen niet buiten twijfel staat.
- 6.6. De leden van het bestuur richten zich bij de vervulling van hun taak naar de belangen van de bij het fonds betrokken deelnemers, gewezen deelnemers en overige belanghebbenden en zorgen ervoor dat dezen zich door hen op evenwichtige wijze vertegenwoordigd kunnen voelen.
- 6.7. Het bestuur brengt elke wijziging in zijn samenstelling vooraf ter kennis aan De Nederlandsche Bank N.V.
- 6.8. Indien zich een wijziging voordoet van de antecedenten, bedoeld in het vijfde lid, stelt het bestuur van het fonds De Nederlandsche Bank N.V. daarvan onverwijld schriftelijk in kennis.
- 6.9. Ingevolge het tweede lid kunnen tot bestuurslid uitsluitend worden benoemd natuurlijke personen die niet in een gezagsverhouding staan tot het bestuur.
- 6.10. Het lidmaatschap van het bestuur eindigt door het verstrijken van de zittingsduur, door bedanken door het bestuurslid, door overlijden, door intrekking van zijn benoeming door de organisatie die hem benoemde of doordat het bestuurslid in een gezagsverhouding komt te staan tot het bestuur.
- 6.11. Indien het lidmaatschap van een bestuurslid eindigt, stelt het bestuur de organisatie die het desbetreffende bestuurslid heeft benoemd in kennis van de vacature. Na de ontvangst van die kennisgeving is deze organisatie bevoegd in de vacature te voorzien.
- 6.12. Het bestuur benoemt uit zijn midden een voorzitter, een secretaris, een plaatsvervangend voorzitter en een plaatsvervangend secretaris. De functie van voorzitter, onderscheidenlijk plaatsvervangend voorzitter en van secretaris, onderscheidenlijk plaatsvervangend secretaris wordt telkens met ingang van één januari voor een jaar afwisselend vervuld door een werkgevers-, onderscheidenlijk een werknemerslid. Hierbij geldt dat een werknemerslid de functie van voorzitter vervult, wanneer een werkgeverslid de functie van secretaris vervult en een werkgeverslid de functie van voorzitter vervult, wanneer een werknemerslid de functie van secretaris vervult.
- 6.13. In afwijking van het twaalfde lid is het bestuur bevoegd buiten zijn midden een onafhankelijke voorzitter te benoemen en uit zijn midden een eerste en tweede plaatsvervangend voorzitter. De functie van eerste plaatsvervangend voorzitter, onderscheidenlijk van tweede plaatsvervangend voorzitter en van secretaris, onderscheidenlijk van plaatsvervangend secretaris wordt telkens met ingang van één januari voor een jaar afwisselend vervuld door een werkgevers-, onderscheidenlijk een werknemerslid. Hierbij geldt dat een werknemerslid de functie van eerste plaatsvervangend voorzitter vervult, wanneer een werkgeverslid de functie van secretaris vervult en een werkgeverslid de functie van eerste plaatsvervangend

voorzitter vervult, wanneer een werknemerslid de functie van secretaris vervult.

Taken en bevoegdheden van het bestuur.

Artikel 7.

- 7.1. Het bestuur bestuurt het fonds. Het neemt daarbij in acht dat het dagelijks beleid van het fonds wordt bepaald door ten minste twee personen.
- 7.2. Het bestuur is binnen de doelstelling van het fonds bevoegd te besluiten tot het aangaan van overeenkomsten tot verkrijging, vervreemding en bezwaring van registergoederen en tot het aangaan van overeenkomsten waarbij het fonds zich als borg of hoofdelijk medeschuldenaar verbindt, zich voor een derde sterk maakt of zich tot zekerheidsstelling voor een schuld voor een ander verbindt.
- 7.3. Ieder van de bestuursleden is bevoegd een deskundige te raadplegen, alsmede zich krachtens een bestuursbesluit, waarbij ten minste een vierde deel van de bestuursleden zich daarvoor heeft uitgesproken, ter vergadering door een deskundige te laten bijstaan.
- 7.4. Indien de noodzaak van een verhoging van een of meer pensioenpremies zich aftekent, informeert het bestuur de centrales en VSO tijdig daarover, teneinde genoemde partijen in de gelegenheid te stellen zich omtrent die verhoging te kunnen beraden.

Directieraad.

Artikel 8.

- 8.1. Het fonds heeft een directieraad bestaande uit ten minste drie leden. Het bestuur is bevoegd het aantal leden van de directieraad te wijzigen, met inachtneming van het minimum van drie.
- 8.2. Het bestuur benoemt een van de leden van de directieraad tot voorzitter van die raad.
- 8.3. De leden van de directieraad worden door het bestuur benoemd, geschorst en ontslagen.
Het vierde tot en met achtste lid van artikel 6 zijn van overeenkomstig toepassing op de leden van de directieraad.
- 8.4. De directieraad is belast met de dagelijkse leiding van het fonds alsmede met de overige door het bestuur aan hem opgedragen taken.
- 8.5. De taken en bevoegdheden van de directieraad worden door het bestuur, gehoord de directieraad, in een reglement geregeld. De directieraad is voor de uitoefening van zijn taken en bevoegdheden aan het bestuur verantwoording verschuldigd.
- 8.6. De directieraad kan niet worden belast met:
 - a. de vaststelling van de nota, bedoeld in artikel 3, vierde lid;
 - b. de vaststelling van de begroting, waarin opgenomen de premiestelling, en het jaarplan van het fonds;
 - c. de vaststelling van de jaarrekening en het jaarverslag;
 - d. de vaststelling van het beleggingsplan en de kaderregeling, bedoeld in artikel 15, vijfde lid;
 - e. de benoeming van de leden van de beleggingscommissie;
 - f. de benoeming van de leden van de commissie van beroep;
 - g. de aanstelling, de arbeidsvoorwaarden, de schorsing en het ontslag van de leden van de directieraad;
 - h. de aanwijzing van een externe accountant en van een externe actuaris;
 - i. de vaststelling van het communicatieplan;
 - j. wijziging van de statuten en reglementen.
- 8.7. Het bestuur kan in het reglement bepalen dat de directieraad voor de uitoefening van nader aan te geven bevoegdheden de goedkeuring van het bestuur behoeft, dan wel een advies van de beleggingscommissie, bedoeld in artikel 14, dan wel beide.

Vertegenwoordiging.

Artikel 9.

- 9.1. Het bestuur vertegenwoordigt het fonds.
- 9.2. Het fonds wordt voorts vertegenwoordigd:
 - a. indien het bestuur uit dertien leden bestaat: door de onafhankelijke voorzitter tezamen met de eerste plaatsvervangend voorzitter en de secretaris;
 - b. indien het bestuur uit twaalf leden bestaat: door de voorzitter tezamen met de secretaris.
- 9.3. De vertegenwoordigingsbevoegdheid komt bovendien toe aan de directieraad in de gevallen waarin het reglement, bedoeld in artikel 8, vijfde lid, dat bepaalt.
- 9.4. De tot vertegenwoordiging bevoegden kunnen aan een of meer werknemers van het fonds en aan derden schriftelijk volmacht tot vertegenwoordiging verlenen.
- 9.5. Het ontbreken van de goedkeuring, bedoeld in artikel 8, zevende lid, of het advies, bedoeld in die bepaling, tast de vertegenwoordigingsbevoegdheid van de directieraad niet aan.

Vergaderingen van het bestuur.

Artikel 10 .

- 10.1. Het bestuur vergadert zo vaak als de voorzitter, of ten minste twee andere bestuursleden dit gewenst achten, maar ten minste twee keer per jaar.
- 10.2. De leden van de directieraad wonen de vergaderingen van het bestuur bij, voor zover het bestuur niet anders bepaalt.
- 10.3. De secretaris roept schriftelijk op tot de vergaderingen ten minste veertien dagen van tevoren en onder opgave van de agenda. In spoedeisende gevallen, ter beoordeling van de voorzitter, kan de oproeping ook op andere wijze gebeuren.
- 10.4. De secretaris houdt van een vergadering notulen, die door het bestuur worden vastgesteld.

Besluitvorming van het bestuur.

Artikel 11.

- 11.1. Besluiten kunnen slechts worden genomen in een vergadering van het bestuur waarin ten minste drie werkgeversleden en ten minste drie werknemersleden aanwezig zijn.
- 11.2. Besluiten worden genomen met meerderheid van stemmen, waarbij ieder bestuurslid één stem uitbrengt indien de werkgeversleden en werknemersleden in gelijk aantal aanwezig zijn. Zijn de werkgeversleden en de werknemersleden in ongelijk aantal aanwezig, dan brengen de werkgeversleden, onderscheidenlijk de werknemersleden gezamenlijk evenveel stemmen uit als er leden van de grootste groep aanwezig zijn. De voorzitter die buiten het midden van het bestuur is benoemd heeft geen stemrecht.
- 11.3. Indien bij de stemming geen volstreekte meerderheid wordt verkregen, is het voorstel verworpen, met dien verstande dat, indien het bestuur alsdan besluit dat het desbetreffende onderwerp van zo zwaarwegend belang is dat daarover op korte termijn dient te worden besloten, het voorstel wordt aangehouden. In dat geval zal binnen vijftig dagen na afloop van de gehouden vergadering een nieuwe vergadering worden gehouden met inachtneming van artikel 10, derde lid. Indien ook in deze tweede vergadering geen volstreekte meerderheid wordt verkregen, is het voorstel verworpen.
- 11.4. Het bestuur geeft bij reglement, met inachtneming van deze statuten, nadere regels over de wijze van vergaderen, besluitvorming en verslaglegging.
- 11.5. In afwijking van het eerste lid kan een bestuursbesluit buiten een vergadering worden genomen indien het desbetreffende voorstel schriftelijk aan alle bestuursleden is voorgelegd, geen van de bestuursleden bezwaar maakt tegen deze wijze van besluitvorming en zoveel bestuursleden schriftelijk hun stem ten gunste van het

voorstel uitbrengen, dat het voorstel daarmee de volgens deze statuten vereiste meerderheid heeft gekregen.

Pensioenreglement.

Artikel 12.

- 12.1. Het bestuur stelt, gehoord de actuaris, bedoeld in artikel 20, een of meer pensioenreglementen vast en is bevoegd vastgestelde reglementen te wijzigen.
- 12.2. Het pensioenreglement dat met ingang van één januari negentienhonderdzesennegentig geldt voor overheidswerknemers, gewezen overheidswerknemers en hun nagelaten betrekkingen, wordt door het bestuur vastgesteld overeenkomstig de pensioenovereenkomst die ter zake is gesloten door de Minister van Binnenlandse Zaken en de Centrale Commissie voor Georganiseerd Overleg in Ambtenarenzaken, bedoeld in artikel 105 van het Algemeen Rijksambtenarenreglement zoals dat artikel luidde op één januari negentienhonderdzesennegentig.
- 12.3. Wijziging of nadere vaststelling van het in het tweede lid bedoelde pensioenreglement geschiedt met inachtneming van hetgeen de betrokken werkgeversorganisatie of -organisaties is of zijn overeengekomen met de betrokken werknemersorganisaties omtrent de pensioenen, behoudens wat betreft de vaststelling door het bestuur van de hoogte van de verschuldigde bijdragen en het vijfde lid.
- 12.4. De vaststelling en wijziging van andere pensioenreglementen dan in het tweede lid bedoeld, geschiedt met inachtneming van hetgeen de betrokken werkgeversorganisatie of -organisaties, onderscheidenlijk werkgever is of zijn overeengekomen met de betrokken werknemersorganisaties omtrent de pensioenen, behoudens wat betreft de vaststelling door het bestuur van de hoogte van de verschuldigde bijdragen en het vijfde lid.
- 12.5. Indien op enig tijdstip redelijkerwijs valt te voorzien dat de lasten en baten van het fonds niet met elkaar in evenwicht kunnen worden gebracht, kan het bestuur op schriftelijk advies van de actuaris wijzigingen aanbrengen in de rechten en verplichtingen van de deelnemers en gewezen deelnemers, alsmede van hun nagelaten betrekkingen en overige belanghebbenden. Het bestuur zal het pensioenreglement of de -reglementen aanpassen aan de in de vorige volzin bedoelde wijzigingen.
- 12.6. Een pensioenreglement en een wijziging daarin treden in werking op de door het bestuur vastgestelde datum, met dien verstande dat de eerste reglementen in werking treden met ingang van één januari negentienhonderdzesennegentig.
- 12.7. Een pensioenreglement mag geen bepalingen bevatten die onverenigbaar zijn met deze statuten.

Commissie van Beroep.

Artikel 13.

- 13.1. Er is een Commissie van Beroep, bestaande uit een aantal leden van het bestuur en een aantal onafhankelijke leden die in de commissie worden benoemd op grond van hun deskundigheid.
- 13.2. De Commissie van Beroep heeft tot taak namens het bestuur te beslissen op het bezwaar van een belanghebbende tegen een besluit dat is genomen krachtens de statuten en reglementen van het fonds, niet zijnde een besluit van algemene strekking.
- 13.3. Het bestuur benoemt de leden van de Commissie van Beroep. Voor elk van de leden van de Commissie van Beroep kan een plaatsvervangend lid worden benoemd.
- 13.4. De samenstelling, taak en werkwijze van de Commissie van Beroep worden in een door het bestuur vast te stellen reglement nader geregeld. Het bestuur kan daarbij afwijken van het eerste lid.

Beleggingscommissie.

Artikel 14.

- 14.1. Er is een Beleggingscommissie, bestaande uit een aantal onafhankelijke leden die in de commissie worden benoemd op grond van hun deskundigheid.
- 14.2. De Beleggingscommissie heeft tot taak te adviseren inzake ten minste:
 - a. het beleggingsplan;
 - b. tussentijdse aanpassingen van het beleggingsplan;
 - c. de uitvoering van het beleggingsplan voor zover deze buiten de in artikel 15, vijfde lid, bedoelde kaderregeling valt;
 - d. belangrijke beleggingsprojecten die een door het bestuur te bepalen financiële omvang te boven gaan;
 - e. de in artikel 15, vijfde lid, bedoelde kaderregeling en wijzigingen daarvan.
- 14.3. De Beleggingscommissie kan uit eigen beweging van advies dienen.
- 14.4. Het bestuur benoemt de leden van de Beleggingscommissie.
- 14.5. De samenstelling, taak en werkwijze van de Beleggingscommissie worden overigens in een door het bestuur vast te stellen reglement nader geregeld.

Beleggingen.

Artikel 15.

- 15.1. De beschikbare gelden van het fonds worden, op basis van een door het bestuur jaarlijks vast te stellen beleggingsplan, solide belegd met inachtneming van eisen van solvabiliteit, liquiditeit, rentabiliteit en spreiding van risico.
- 15.2. Het bestuur kan de directieraad belasten met de realisatie van de in het eerste lid bedoelde beleggingen, daarbij geadviseerd door de in artikel 14 bedoelde Beleggingscommissie.
- 15.3. Indien de directieraad een voorstel inzake beleggingen voorlegt aan het bestuur dat afwijkt van het advies ter zake van de Beleggingscommissie, wordt dat advies bij het voorstel gevoegd en geeft de directieraad gemotiveerd aan waarom door het bestuur zou moeten worden besloten overeenkomstig het voorstel van de directieraad.
- 15.4. Indien de directieraad een beslissing inzake beleggingen neemt die afwijkt van het advies ter zake van de Beleggingscommissie, informeert de directieraad het bestuur daaromtrent terstond en voordat tot de uitvoering van die beslissing wordt overgegaan, onder gelijktijdige toezending van het desbetreffende advies van de Beleggingscommissie en de motivering van de directieraad waarom van dat advies is afgeweken.
- 15.5. Het bestuur stelt met het oog op de realisatie van de in het eerste lid bedoelde beleggingen voor het overige een kaderregeling inzake beleggingen vast.

Overige commissies.

Artikel 16.

Het bestuur kan ook andere commissies instellen dan die welke in deze statuten worden genoemd.

Deelnemersraad.

Artikel 17.

- 17.1. Er is een deelnemersraad, bestaande uit een door het bestuur vast te stellen aantal leden. In de deelnemersraad zijn de in het fonds deelnemende werknemers en de gepensioneerden evenredig op basis van onderlinge getalsverhoudingen vertegenwoordigd. Onder gepensioneerden worden in dit artikel begrepen: degenen aan wie op grond van het pensioenreglement een ouderdomspensioen of een nabestaandenpensioen is toegekend.

- 17.2. Van de vertegenwoordigers van de deelnemers wordt een door het bestuur vast te stellen aantal benoemd door iedere centrale. Van de vertegenwoordigers van de gepensioneerden wordt een door het bestuur vast te stellen aantal benoemd door iedere centrale en door de Nederlandse Vereniging van Organisaties van Gepensioneerden.
- 17.3. De samenstelling van de deelnemersraad wordt door het bestuur nader geregeld in het reglement voor de deelnemersraad.
- 17.4. Bestuursleden van het fonds en leden van de directieraad zijn niet benoembaar tot lid van de deelnemersraad.
- 17.5. De leden van de deelnemersraad worden benoemd voor een periode van vier jaar. zij kunnen terstond worden herbenoemd. Het negende tot en met elfde lid van artikel 6 zijn van overeenkomstige toepassing.
- 17.6. De deelnemersraad heeft tot taak het bestuur van advies te dienen in alle gevallen waarin het bestuur het wenselijk acht de raad te horen. Voorts kan de deelnemersraad het bestuur uit eigen beweging van advies dienen over alle zaken het beleid van het fonds betreffende. Het bestuur zal in ieder geval het advies van de deelnemersraad inwinnen ten aanzien van voorgenomen besluiten tot:
- a. vaststelling of wijziging van de statuten en de reglementen van het fonds;
 - b. vaststelling van het jaarverslag, de begroting en de bescheiden, bedoeld in artikel 3, vierde lid, en artikel 22, zesde en zevende lid;
 - c. het nemen van maatregelen van algemene strekking, waaronder te verstaan maatregelen die het fonds in zijn algemeenheid of groepen van deelnemers aangaan, zoals in ieder geval het meerjarenbeleidsplan, het strategisch beleggingsplan, de vaststelling van de franchises en de premies bedoeld in hoofdstuk 4 en hoofdstuk 17, paragraaf 4, van het Pensioenreglement;
 - d. het verlenen van toeslagen hoe ook genaamd en met inbegrip van beslissingen tot indexatie van de pensioenen als bedoeld in artikel 14.1 en daarbij behorende bijlage h en artikel 17.11.1 en daarbij behorende bijlage c van het Pensioenreglement, of het aanbrengen van wijzigingen daarin;
 - e. de wijziging van de hoogte van de ingegane pensioenen in gevallen waarin de financiële toestand van het fonds daartoe aanleiding geeft, een en ander zoals bedoeld in artikel 12, vijfde lid, van de statuten;
 - f. gehele of gedeeltelijke overdracht van de verplichtingen van het fonds;
 - g. overname van of door een ander fonds en/of samengaan van het fonds met een ander fonds;
 - h. liquidatie van het fonds.
- 17.7. Het bestuur beslist niet in afwijking van een advies met betrekking de onderwerpen genoemd onder g en h van het voorgaande lid, behalve wanneer zwaarwegende en als zodanig duidelijk te motiveren redenen daartoe dwingen.
- 17.8. Het bestuur van het fonds en de deelnemersraad komen ten minste tweemaal per jaar in vergadering bijeen. De vergaderingen worden geleid door de voorzitter van het bestuur van het fonds, of diens plaatsvervanger.
- 17.9. Tot de vergaderingen van het bestuur en de deelnemersraad hebben tevens toegang en in die vergaderingen hebben tevens het recht het woord te voeren:
- a. de leden van de directieraad;
 - b. de actuaris, bedoeld in artikel 20;
 - c. de accountant, bedoeld in artikel 21;
 - d. werknemers van het fonds, daartoe door de voorzitter van het bestuur uitgenodigd.
- 17.10. De werkwijze van de deelnemersraad wordt door het bestuur geregeld in het

reglement voor de deelnemersraad.

Werkgeversraad.

Artikel 17a.

- 17a.1. Er is een werkgeversraad, bestaande uit een door het bestuur vast te stellen aantal leden. In de werkgeversraad zijn de in het fonds deelnemende overheids- en onderwijssectoren, alsmede andere te onderkennen publiek of private sectoren op een dusdanige wijze vertegenwoordigd dat de raad als een afspiegeling kan worden aangemerkt van het geheel van aangesloten lichamen.
- 17a.2. Van de leden van de raad wordt een door het bestuur vast te stellen aantal benoemd door VSO en door de Werkgeversvereniging Energie- en Nutsbedrijven. Het bestuur kan andere organisaties van besturen van aangesloten lichamen die als representatief aangemerkt kunnen worden voor het terrein waarop zij werkzaam zijn de bevoegdheid verlenen een of meer leden van de raad te benoemen.
- 17a.3. Het derde tot en met tiende lid van artikel 17 zijn van overeenkomstige toepassing op de werkgeversraad.

Vergoedingen.

Artikel 18.

- 18.1. Het bestuur kan aan de voorzitter, die niet uit zijn midden is benoemd, een vergoeding toekennen.
- 18.2. Het bestuur kan bepalen dat de bestuursleden een door het bestuur vast te stellen vaste vergoeding, alsmede reis- en vacatiegeld ontvangen.
- 18.3. Het bestuur kan bepalen dat de leden van de deelnemersraad, van de werkgeversraad, van de Commissie van Beroep, van de Beleggingscommissie en van andere door het bestuur ingestelde commissies een reis- en vacatiegeld ontvangen.

Geheimhouding.

Artikel 19.

De leden van het bestuur, van de Commissie van Beroep, van de deelnemersraad, van de werkgeversraad, van de directieraad, van de Beleggingscommissies en van andere door het bestuur ingestelde commissies zijn verplicht geheim te houden hetgeen hun in deze functie ter kennis is gekomen en waarvan de geheimhoudingsplicht uit de aard der zaak voortvloeit of waarvoor hun voorzitter geheimhoudingsplicht heeft opgelegd.

Actuaris.

Artikel 20.

- 20.1. Het bestuur benoemt en ontslaat, gehoord de directieraad, een externe actuaris.
- 20.2. De externe actuaris heeft tot taak het bestuur en de directieraad te adviseren met betrekking tot de actuariële grondslagen waarop het fonds berust. Verder is de externe actuaris belast met het afleggen van een actuariële verklaring met betrekking tot het actuariële verslag, bedoeld in artikel 22, zevende lid.

Accountant.

Artikel 21.

- 21.1. Het bestuur benoemt een registeraccountant of wijst een organisatie aan waarin registeraccountants samenwerken. Het bestuur kan de registeraccountant ontslaan of de aanwijzing intrekken van de in de eerste volzin bedoelde organisatie. Het bestuur hoort de directieraad over een benoeming of aanwijzing, onderscheidenlijk ontslag of intrekking van de aanwijzing.
- 21.2. De registeraccountant of organisatie heeft tot taak de controle van de administratie van het fonds, het jaarlijks uitbrengen van een rapport over de financiële toestand van het fonds en de controle van het door het bestuur uit te brengen verslag, bedoeld in

artikel 22, vierde lid, en het afleggen van een verklaring ter zake.

Boekjaar en jaarstukken.

Artikel 22.

- 22.1. Het boekjaar van het fonds valt samen met het kalenderjaar.
- 22.2. Het bestuur is verplicht van de vermogenstoestand van het fonds en van alles betreffende de werkzaamheden van het fonds, naar de eisen die voortvloeien uit deze werkzaamheden, op zodanige wijze een administratie te voeren en de daartoe behorende boeken, bescheiden en andere gegevensdragers op zodanige wijze te bewaren, dat te allen tijde de rechten en verplichtingen van het fonds kunnen worden gekend.
- 22.3. Onverminderd hetgeen overigens bij wet is bepaald, is het bestuur verplicht jaarlijks binnen zes maanden na afloop van het boekjaar de balans en de staat van baten en lasten van het fonds te maken en op papier te stellen. De balans en de staat van baten en lasten wordt vergezeld van een toelichting. Het bestuur geeft aan de registeraccountant of de organisatie, bedoeld in artikel 21, opdracht om bij deze stukken een verklaring omtrent de getrouwheid af te leggen.
- 22.4. Het bestuur stelt tegelijkertijd met de in het derde lid bedoelde bescheiden een jaarverslag op.
- 22.5. Het bestuur zendt jaarlijks het jaarverslag, de jaarrekening en de verklaring van de registeraccountant, bedoeld in artikel 21, uiterlijk in de maand juli aan:
 - a. VSO;
 - b. de Werkgeversvereniging Energie- en Nutsbedrijven;
 - c. organisaties van besturen van lichamen die ingevolge de tweede volzin van artikel 17, tweede lid, een of meer leden van de werkgeversraad kunnen benoemen;
 - d. de centrales;
 - e. de Nederlandse Vereniging van Organisaties van Gepensioneerden;
 - f. de leden van de deelnemersraad en van de werkgeversraad.
- 22.6. Het bestuur van het fonds legt jaarlijks binnen zes maanden na afloop van het boekjaar aan De Nederlandsche Bank N.V. een jaarrekening, een jaarverslag en overige gegevens over het verstreken boekjaar over, waarin een volledig beeld van de financiële toestand van het fonds gegeven wordt en waaruit ten genoegen van De Nederlandsche Bank N.V. blijkt dat aan het bij of krachtens de Pensioen- en spaarfondsenwet bepaalde wordt voldaan en dat de belangen van de bij het fonds betrokken deelnemers, gewezen deelnemers en overige belanghebbenden, voldoende gewaarborgd geacht kunnen worden.
- 22.7. Het bestuur van het fonds legt een maal in de vijf jaren, of - indien De Nederlandsche Bank N.V. dit nodig acht - binnen kortere termijn, aan De Nederlandsche Bank N.V. een actuair verslag betreffende het fonds over.
- 22.8. Het bestuur draagt er voor zorg dat het samenstellen en het overleggen aan De Nederlandsche Bank N.V. van de bescheiden, bedoeld in het zesde en zevende lid, geschiedt met inachtneming van de ter zake door De Nederlandsche Bank N.V. gegeven aanwijzingen.

Reglementen.

Artikel 23.

Het bestuur kan een of meer reglementen vaststellen of wijzigen, teneinde specifieke onderwerpen betreffende het fonds nader te regelen.

Overeenkomsten met andere pensioenfondsen.

Artikel 24.

- 24.1. Het bestuur is bevoegd met andere pensioenfondsen overeenkomsten te sluiten, die

- ten doel hebben om bij overgang van alle deelnemers, of een bepaalde groep van deelnemers van het andere pensioenfonds naar het fonds:
- a. de verplichtingen van het andere pensioenfonds jegens deze deelnemers, de gewezen deelnemers, die behoord hebben tot dezelfde groep deelnemers die overgaat, en de nagelaten betrekkingen van deze deelnemers en gewezen deelnemers over te nemen; of
 - b. aan deze deelnemers, de gewezen deelnemers, die behoord hebben tot dezelfde groep deelnemers die overgaat, en de nagelaten betrekkingen van deze deelnemers en gewezen deelnemers aanspraken op pensioen te verlenen volgens het pensioenreglement van het fonds.
- 24.2. Het bestuur is bevoegd met andere pensioenfondsen overeenkomsten te sluiten die ten doel hebben om bij overgang van alle deelnemers, of een bepaalde groep van deelnemers van het fonds naar het andere pensioenfonds:
- a. de verplichtingen van het fonds jegens deze deelnemers, de gewezen deelnemers, die behoord hebben tot dezelfde groep deelnemers die overgaat, en de nagelaten betrekkingen van deze deelnemers en gewezen deelnemers over te dragen; of
 - b. aan deze deelnemers, de gewezen deelnemers, die behoord hebben tot dezelfde groep deelnemers die overgaat, en de nagelaten betrekkingen van deze deelnemers en gewezen deelnemers aanspraken op pensioen te verlenen volgens het pensioenreglement van het andere fonds.
- 24.3. Het bestuur kan in verband met het eerste en tweede lid ten aanzien van de betrokken deelnemers afwijken van de bepalingen van de statuten en het pensioenreglement.
- 24.4. Het bestuur is bevoegd met andere pensioeninstanties, zoals publiekrechtelijke pensioenfondsen, pensioenfondsen waarop de Pensioen- en spaarfondsenwet van toepassing is en verzekeraars die in het bezit zijn van de ingevolge artikel 24, eerste lid van de Wet toezicht verzekeringsbedrijf 1993 vereiste vergunning of die voldaan hebben aan de ingevolge de artikelen 37 of 38 van die wet vereiste procedure met betrekking tot een bijkantoor in Nederland, alsmede met de betrokken werkgever, indien dit noodzakelijk zou zijn, overeenkomsten te sluiten die ten doel hebben om bij veranderingen van pensioeninstantie reservewaarden over te dragen dan wel in te nemen.
- 24.5. Het bestuur is bevoegd met andere pensioenfondsen overeenkomsten aan te gaan teneinde werkzaamheden van het fonds te doen uitvoeren door deze andere pensioenfondsen, onderscheidenlijk werkzaamheden van deze andere pensioenfondsen te doen uitvoeren door het fonds.
- 24.6. Het bestuur is bevoegd overeenkomsten aan te gaan met anderen, zoals pensioenfondsen, levensverzekeringsmaatschappijen, bedrijfsverenigingen en de Sociale Verzekeringsbank, teneinde regelingen te treffen voor de coördinatie van werkzaamheden, die zowel tot de taak van het fonds als tot die van een of meer andere partijen bij de overeenkomst behoren.

Statutenwijzigingen.

Artikel 25.

- 25.1. Met inachtneming van het tweede en derde lid en artikel 17, zesde lid, sub a, is het bestuur bevoegd te besluiten tot wijziging van de statuten.
- 25.2. Een besluit als bedoeld in het eerste lid kan slechts worden genomen, indien ten minste negen leden van het bestuur voor het voorstel stemmen en gehoord VSO en de centrales.
- 25.3. In afwijking van het tweede lid kan een besluit tot wijziging van artikel 12 en van dit lid slechts worden genomen, indien tenminste negen leden van het bestuur voor het

voorstel stemmen en na een verklaring van geen bezwaar te hebben ontvangen van VSO en de Centrales.

Duur en ontbinding.

Artikel 26.

- 26.1. De stichting is voor onbepaalde tijd opgericht.
- 26.2. Het bestuur is bevoegd te besluiten tot ontbinding van het fonds, met inachtneming van artikel 17, zesde lid, sub h. Artikel 25, derde lid, is van overeenkomstige toepassing op een besluit tot ontbinding.
- 26.3. Een besluit tot ontbinding van het fonds moet tevens de bestemming inhouden van een eventueel batig saldo. Dit saldo moet worden bestemd voor een doel dat het meest overeenstemt met het doel van het fonds.
- 26.4. Bij ontbinding van het fonds is het bestuur belast met de vereffening en blijven de bepalingen van deze statuten zo veel mogelijk van kracht.
- 26.5. In geval van ontbinding van het fonds is het bevoegd om zijn verplichtingen over te dragen aan een verzekeraar als bedoeld in artikel 9, eerste lid, van de Pensioen- en spaarfondsenwet, of aan een pensioenfonds waarop die wet van toepassing is.

Slotbepaling.

Artikel 27.

In alle gevallen waarin niet door deze statuten of de wet is voorzien, beslist het bestuur.